

Biblioteca Științifică
a Universității de Stat „Alec Russo”

Colecția Profesionalizare

Taisia ACULOVA Natalia CULICOV

INDEXAREA PE SUBIECTE

*Ghid metodic
pentru bibliotecari*

Bălți, 2010

**Biblioteca Științifică
a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți**

Colecția Profesionalizare

Taisia ACULOVA, Natalia CULICOV

Indexarea pe subiecte

**Ghid metodic
pentru bibliotecari**

Bălți, 2010

CZU 025.4.06
A 16

Autori:
Taisia Aculova
Natalia Culicov

Redactor responsabil:
Elena Harconița

Redactor coordonator:
Lina Mihaluța

Lector:
Galina Mostovic

Traducere din limba engleză:
Marina Șulman

Coperta / design / tehnoredactare:
Silvia Ciobanu

Descriere CIP a Camerei Naționale a Cărții

Aculova, Taisia. Indexarea pe subiecte : Ghid metodic pentru bibliotecari / T. Aculova, Natalia Culicov ; red. resp. : Elena Harconița ; red. coord. : Lina Mihaluța ; lector: Galina Mostovic ; trad. din lb. engleză : Marina Șulman ; coperta / desing / tehnoredactare : Silvia Ciobanu. - Bălți : Bibl. Șt., 2010. - 42 p. - (Colecția Profesionalizare)

ISBN: 978- 9975 – 50 – 030 - 2

CZU 025.4.06

@ Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți, 2010

<http://libruniv.usb.md>

Cuprins

Introducere	5
Capitolul 1 Indexarea pe subiecte - metodă bibliografică de prelucrare a documentelor.....	7
Capitolul 2 Documente pasibile indexării.....	12
2.1 Aspectele documentului ca obiect al indexării.....	13
2.1.1 Conținut.....	13
2.1.2 Subiect.....	13
2.1.3 Destinație.....	15
2.1.4 Suport.....	15
2.1.4 Formă.....	15
2.2 Etapele indexării pe subiecte.....	15
2.2.1. Analiza documentului.....	15
2.2.2 Construirea vedetei de subiect.....	15
2.3 Abordarea diferențiată a documentelor în procesul indexării.....	16
2.3.1 După tip.....	16
2.3.2 După caracter.....	17
Capitolul 3 Vedeta de subiect. Concept și funcție.....	18
3.1 Principiul construirii vedetei de subiect.....	18
3.1.1 Principiul pertinentei.....	19
3.1.2 Principiul terminologic.....	19
3.2 Limbajul vedetei de subiect.....	19
3.3 Forma și structura vedetei de subiect.....	23
3.3.1 Vedeta de subiect simplă.....	23
3.3.2 Vedeta de subiect dezvoltată.....	23
3.4 Intrarea-vedetă și primul cuvânt principal al vedetei de subiect. Inversiunea.....	25
3.5 Subdiviziunile vedetei de subiect. Categoriile.....	28

3.5.1 subiect (tematice).....	28
3.5.2 geografice.....	28
3.5.3 cronologice.....	29
3.5.4 de formă.....	30
Capitolul 4 Particularitățile indexării unor genuri specifice de documente.....	31
Glosar	37
Bibliografie	41

INTRODUCERE

Necesitatea prelucrării consistente a informației a apărut concomitent cu scrierea primelor cărți și construirea primelor biblioteci. Permanent a existat necesitatea de a acorda cititorului strategii variate de căutare și regăsire a informației. O modalitate modernă de căutare a informației este după cea **tematică sau vedetă de subiect**.

Succesul în căutarea și identificarea informației necesare depinde în mare măsură de calitatea indexării. Problema alegerii și determinării criteriilor de reflectare cât mai exactă și mai completă a conținutului documentului capătă în aceste circumstanțe o valoare semnificativă.

Calitatea indexării, metodele de analiză a documentelor, selectarea noțiunilor corespunzătoare, legăturile dintre ele și aspectele organizatorice ale creării tezaurului sunt reflectate în *STAS 12598-87 Informare și documentare. Metode de analiză a documentelor, de determinare a conținutului lor și de selectare a termenelor de indexare, Standardele naționale în vigoare referitoare la biblioteconomie, informare, documentare și SR ISO 2788 Documentare. Reguli generale pentru elaborare și dezvoltarea tezaurilor monolingve*.

Actualmente aproape toate bibliotecile au trecut la catalogarea automatizată. Chiar și acei care nu acceptau indexarea pe subiecte a documentelor au conștientizat și au simțit necesitatea elaborării fișierelor de autoritate pe subiecte. Această metodă de prelucrare tematică este **actuală**, deoarece odată cu implementarea catalogului electronic în biblioteci, fișierele de autoritate pe subiecte nu mai sunt niște sisteme izolate care deservește un cerc concret de cititori, ci oferă posibilitatea de a identifica și a regăsi ușor informația necesară și utilizatorilor Internetului.

Necesitatea elaborării acestui ghid este dictată de lipsa unui tezaur național, material didactic pe tema respectivă, de divergențele care apar între bibliotecarii-practicieni, de necesitatea de a asigura bibliotecarii cu unele decizii metodice, acceptate de noi după generalizarea experienței proprii de lucru, după o cercetare și comparare temeinică a recomandărilor oferite de cele mai mari biblioteci contemporane: Biblioteca Congresului SUA, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a Rusiei.

Scopul acestui ghid este de a oferi bibliotecarilor - indexatori un instrument de lucru în procesul indexării pe subiecte, de a-i familiariza cu metodele și regulile universale de indexare pe subiecte, pentru optimizarea și evitarea unor greșeli ce pot fi comise în construcția vedetelor de subiect. După părerea noastră, este necesar să se mențină

balanța între actualizarea permanentă a listei de vedete de subiect și stabilitatea ei, pentru a nu duce cititorul în eroare, dar și pentru a folosi terminologia științifică accesibilă tuturor categoriilor de cititori ținând cont și de profilul bibliotecii.

Prin conținutul și maniera de expunere a acestuia, prin definirea clară și ordonarea conceptelor cu care s-a operat, cât și a problemelor abordate, ghidul urmărește câteva **obiective** fundamentale:

- **asigurarea** suportului teoretic necesar fundamentării și înțelegerii diversilor, aspecte ale indexării pe subiecte;
- **familiarizarea** bibliotecarilor-indexatori cu metodele și regulile universale de indexare pe subiecte;
- **formarea** abilităților și tehnicilor de indexare pe subiecte.

Ghidul este structurat în patru capitole, dezvoltat pe principiul de la general la particular, devenind un instrument de lucru ușor de înțeles, mai ales că în fiecare caz sunt prezentate definițiile terminologice și sunt oferite exemple de vedete de subiect. Include, de asemenea, un glosar, o bibliografie a surselor utilizate.

În acest ghid ne-am referit la problemele generale ale indexării pe subiecte, la regulile și principiile de alcătuire a vedetelor de subiect. Lucrarea nu pretinde să fie considerată un ghid complet care să includă întregul material ce se referă la această temă precum și întregul spectru de probleme ce pot apărea în procesul indexării. Este un ghid propus bibliotecarilor-indexatori din Biblioteca noastră, ca fiind un instrument de lucru în scopul facilitării procesului de indexare. În elaborarea lui ne-am orientat spre experiența unora dintre cele mai mari biblioteci din lume, am preluat de la ei anumite idei, cerințe, aplicându-le la indexarea pe subiecte în Biblioteca noastră, dar ne-am orientat și către cerințele utilizatorilor noștri, nivelul lor de cultură informațională, introducând, în anumite cazuri, și unele reguli aplicate numai de către noi.

Tot așa precum pentru sistematizarea documentelor tipărite există tabele de clasificare, și pentru indexarea pe subiecte ar fi bine să existe liste de vedete de subiect controlate, după care să ne putem orienta în procesul indexării. Până în prezent în țara noastră nu sunt elaborat astfel de liste, însă putem apela la experiența celor mai mari biblioteci din lume: Biblioteca Congresului din SUA, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a Rusiei, care au elaborate fișiere de autoritate pe subiecte fiind accesibile pentru un public larg. Noi am putea să ne orientăm după aceste liste și să preluăm aceea ce este mai important, orientându-ne spre publicului nostru.

NOTĂ: Limba în care se construiesc vedetele de subiect (cazul Bibliotecii Științifice universitare). Pentru publicațiile în limba română se vor construi vedete în limba română; pentru cele în limba rusă – vedete în limba rusă și română; pentru cele în ucraineană – vedete în limba ucraineană și română; pentru publicațiile în celelalte limbi străine – vedete numai în limba română.

CAPITOLUL 1. INDEXAREA PE SUBIECTE CA METODĂ BIBLIOGRAFICĂ DE PRELUCRARE A DOCUMENTELOR

Indexarea pe subiecte constituie o metodă de dezvăluire a conținutului unui document prin scoaterea în evidență a **subiectului de bază** tratat în lucrare a aspectelor principale ale acestui subiect și a relațiilor cu alte subiecte, în vederea simplificării identificării lui.

Eficacitatea unei indexări pe subiecte ca mijloc de identificare a documentelor depinde de calitatea limbajului de indexare. Conceptele / noțiunile / termenii utilizați pentru a reprezenta conținutul documentelor și a cererilor de informare alcătuiesc **vedeta de subiect** (în continuare VS).

Spre deosebire de clasificarea bibliografică, indexarea repartizează documentele după subiecte și noțiuni și nu stabilește corelații cu domeniile științei. Această deosebire oferă principii de organizare a documentelor după domenii (CZU) și după tematică (VS) independentă. Aceasta, desigur se completează una pe alta, intersectându-se undeva, dar fiind destinate căutării informației după diferiți criterii. Indexarea pe subiecte oferă oportunitatea de a reuni într-un singur loc documentele după conținut, proprietate, subiect, fenomen al naturii sau societății etc., incluzând într-o vedetă de subiect un complex întreg de cunoștințe, indiferent cărui domeniu de științe aparțin.

Procesul indexării cere o înțelegere clară a conceptului „**subiect**”. Fără această înțelegere este imposibilă însușirea metodicii indexării. **Subiectul** reprezintă tot ce poate constitui obiect al unei cercetări. Subiecte ale cercetării pot fi nu numai obiectele materiale ale lumii obiective, dar și reflectarea acestor obiecte în conștiința noastră (senzații, percepții, idei, concepte, judecăți, concluzii etc.). În logică aceste obiecte se numesc obiecte ale gândirii.

Pentru indexator este important să înțeleagă subiectul ca un obiect al cunoașterii, ca subiect al cercetării. Pentru a determina subiectul documentului, indexatorul trebuie să studieze documentul indexat,

să ia act de conținutul lucrării, identificând subiectul principal al documentului.

Documentele indexate pot reflecta atât subiecte din categorii **generale**, cât și subiecte din categorii **speciale** și **particulare**, acestea fiind legate între ele.

Categoriile **generale** se utilizează la indexarea documentelor cu o tematică generală, largă, de ex. documente despre lumea materială, gândire, despre plante și animale, ca formă de existență a lumii materiale, despre elemente chimice etc.

Ex.:

FILOZOFIE	ФИЛОСОФИЯ
GÂNDIRE	МЫШЛЕНИЕ
CHIMIE	ХИМИЯ
NATURA (ESTETICĂ)	ПРИРОДА (ЭСТЕТИКА)

Categoriile **speciale** se utilizează la indexarea literaturii care reflectă studierea unui obiect sau grup de obiecte aparte, unite prin anumite semne caracteristice acestei grupe. *De exemplu*, din această categorie poate face parte literatura despre un grup separat de elemente chimice, având proprietăți comune sau literatura despre anumite tipuri de mașini sau aparate, unite prin scopuri comune; sau literatura despre anumite grupuri de limbi care sunt similare după structură și origine, etc.

Ex.:

ANIMALE DE PRADĂ
LIMBI SLAVE
HALOGENI
ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩИЕ СТАНКИ

Categoriile **particulare** se aplică la indexarea documentelor care se referă la o anumită personalitate (BRÂNCUȘI CONSTANTIN (1876 - 1957) – SCULPTOR ROMÂN; EMINESCU MIHAI (1850 - 1889) – POET ROMÂN, despre un anumit colectiv (ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI; „JOC”, ANSAMBLU DE DANSURI POPULARE), despre un obiect geografic sau geologic (CODRII, REZERVAȚIE ȘTIINȚIFICĂ (MOLDOVA); NISTRU, RÂU (MOLDOVA)); despre o construcție tehnică (HIDROCENTRALA ELECTRICĂ DIN DUBĂSARI (MOLDOVA)), o construcție arhitecturală (MUSEE DU LOUVRE (PARIS)); o eră geologică (ERA MEZOZOICĂ), etc.

Indexatorul trebuie să cunoască că în fiecare ramură a științei și practicii există noțiuni specifice anume acestei ramuri. Introduse în sfera indexării, aceste noțiuni capătă statut de **subiect** sau **tema principală** a lucrării. În construcția vedetei de subiect aceste noțiuni sunt reflectate prin termeni standard, specifici ramurii din care face parte documentul indexat. Această tehnologie de indexare este numită principiul *terminologic*.

De ex:

Categorii tipice de noțiuni standardizate pentru medicină

- § Domenii ale medicinei (pediatrie, traumatologie, neurologie);
- § Sisteme și organe anatomice (sistem nervos, sistem cardio-vascular, inimă);
- § Boli (boli infecțioase, bronșită);
- § Metode de diagnosticare (radioscopie, gastroscopie)

Categorii tipice de noțiuni standardizate pentru biologie:

- § Organisme (microorganisme, plante, animale, om);
- § Specii și familii de organisme (foioase, protozoare, feline);
- § Comunitate, grup de organisme (fitocenoză, zoocenoză, planc-ton) ;
- § Științe biologice (botanică, genetică, zoologie) etc.

Categorii tipice de noțiuni standardizate pentru tehnică:

- § Direcțiile de bază ale progresului tehnic (automatizare, mecanizare);
- § Industrie (construcția de mașini, industria lemnului);
- § Procese industriale și anumite tipuri de activități (prelucrarea metalelor, așchiera materialelor);
- § Întreprinderi industriale (fabrici textile, rafinărie de petrol)
- § Utilaje, echipamente (turbine cu gaz, calculatoare) etc.

Mai este important să ținem cont de faptul că unul și același obiect al lumii reale de multe ori devine obiect de studiu în diferite ramuri ale științei (*de ex.*: elementele chimice în chimie, fizică, geochimie, astrofizică etc.; plantele, animalele și omul în diferite discipline biologice, agricole, medicale etc.; personalitatea omului ca obiect de studiu pentru diferite științe socioumane – sociologie, istorie, etică, drept, psihologie etc.) Aceste obiecte se vor trata în măsură egală în fiecare dintre ramuri ale științei și practicii din punctul de vedere al științei respective.

De ex.:

Ø FIER – PROPRIETĂȚI CHIMICE

- Ø FIER – PROPRIETĂȚI FIZICE
- Ø OM (SOCIOLOGIE)
- Ø OM (FILOZOFIE)
- Ø OM (ETICĂ)

Noțiunea de „obiect particular” se referă în primul rând la orice obiect din lumea reală, fiecare fiind considerat ca **un întreg** – fie acesta obiect material (lucru) ca un întreg, fie fenomen sau proces ca un întreg.

Obiectul ca un întreg trebuie privit în toată complexitatea sa: definirea unui obiect ca un întreg necesită studiarea tuturor laturilor sale, a elementelor, a părților sale care și ele, la rândul lor pot avea particularități specifice, adică a **unei părți din întreg**.

Prin urmare, în procesul indexării, suntem în drept să considerăm ca subiect și acele obiecte care se consideră **parte a întregului**, dacă ele reprezintă interes aparte / separat.

În practica indexării documentelor, subiecte independente, ca parte a întregului devin:

- § parte distinctă a **obiectului material**: atomului, organismului, mecanismului, mașinii, instalației, construcției, clădirii, teritoriului etc.
- § parte a **unei organizații**: de stat, publică, întreprindere (laborator, secție); agenție (filială, sector, facultate);
- § **proprietatea** unui obiect: duritate, elasticitate, rezistența (materialului); vâscozitatea lichidelor, rezistența la căldură a aliajelor; rezistența la secetă a plantelor, temperamentul omului;
- § **starea** unui obiect: saturația soluției, imponderabilitate, depresie economică;
- § **funcția** unui obiect: a oricărui organ ca sistem de organe somatice (văz, auz, simț etc.); funcții ale organelor de stat sau publice (securitatea ordinii publice, asistență medicală primară); etc.
- § **acțiunea** unui obiect: presiunea luminii; efectele biologice ale razelor X; efectul terapeutic al veninului de albine; efectul estetic al literaturii și artei;
- § **atitudinea, relația, interacțiunea** obiectului cu alte obiecte: munca fizică în relație cu munca intelectuală, relația dintre știință și industrie, interacțiunea cataloagelor speciale în sistemul de cataloage al bibliotecilor.
- § parte a unui **fenomen, stări**: simptom de boală; puterea și viteza vântului; intonația vorbirii; stilul în artă;

§ parte a unui **proces** (fază, etapă, eveniment, perioadă): etapa de creștere a plantelor sau dezvoltarea embrionară a organismelor vii; faza procesului fizic sau chimic; perioada procesului geologic; etapa procesului instructiv - educativ.

Pentru a selecta modul de indexare a literaturii ce se referă la o parte din întreg, trebuie să fim ghidați de valoarea științifică și practică a obiectului și a părților sale individuale, să luăm în calcul profilul bibliotecii și cerințele utilizatorilor.

Cerințele indexării:

- ✓ **Analiza complexă** a subiectului și reflectarea tuturor aspectelor și punctelor de vedere, ținând cont și de legăturile reciproce ale subiectului;
- ✓ **Formularea** cât mai concretă a temei și reflectarea ei în VS;
- ✓ **Relevarea legături** de orice tip ale a subiectelor (directe, indirecte, ascendente, descendente)

Indexatorul trebuie:

- Ø **să posede** cunoștințe aprofundate în domeniul științei din care face parte documentul indexat; să se orienteze bine în tematica, problematica și metodologia științei respective; să cunoască terminologia științifică proprie acestei științe;
- Ø **să posede** cunoștințe bibliografice și biblioteconomice.
- Ø **să poată** utiliza științific și logic corect instrumentele limbii în procesul de construire a VS, precum și categoriile gramaticale ale cuvintelor.

Reguli de indexare ce trebuie respectate:

- ✓ **Complexitate.** Analiza complexă a subiectului și reflectarea lui din toate punctele de vedere;
- ✓ **Concizie.** Vedeta va avea un caracter **laconic**. Vedetele de subiect trebuie să exprime esențialul din conținutul documentului. Printr-o vedetă de subiect se exprimă o singură idee. Pentru descrierea conținutului documentului, se vor construi una sau mai multe vedete de subiect. Vor fi evidențiate interacțiunile posibile ale subiectului cu alte subiecte.

- ✓ **Obiectivitate.** Indexarea trebuie să reflecte conținutul documentului, fără a emite judecăți de valoare. Imparțial subiectul trebuie exprimat, fără mențiuni orientative sau de tendințe. Informația utilă pentru cititor va fi exprimată printr-o selecție pertinentă a vedetelor adaptate la profilul respectiv, fără a influența sau orienta lectura.
- ✓ **Specificitate.** Vedeta de subiect nu se va indexa în același timp și la subiectul generic și la subiectul specific. Se va utiliza doar vedeta cea mai precisă. Totuși această regulă poate comporta excepții, dacă, de exemplu, o lucrare evidențiază suficient de bine două părți distincte și dezvoltate, din care una este un subansamblu al celeilalte. Pe de altă parte, o lucrare poate trata un concept în general și actualizarea sa într-un cadru particular geografic, istoric, etc. În acest caz se va indexa atât noțiunea generală, cât și noțiunea specifică. Specificitatea va fi redată în funcție de specializarea bibliotecii, de tipul de cititori și de numărul de lucrări de referințe adunate la același subiect. Indexarea nu trebuie să servească la divizarea subiectului pe porțiuni. Se va constitui ca o cale de mijloc între selecția conceptelor indexate, așteptările utilizatorilor și vedetele existente.

Metoda universală de indexare presupune un set de metode de analiză a documentului utilizate pentru identificarea și determinarea subiectului (temei) tratate în document și aspectele lui; pentru determinarea acelor relații care pot fi stabilite între subiectul (tema) unui document cu alte lucrări tematice similare pentru caracterizarea propriu-zisă a documentului (caracter, natură, formă, scop).

CAPITOLUL 2. DOCUMENTELE PASIBILE INDEXĂRII

Indexarea se aplică la toate tipurile de documente, indiferent de suportul pe care se află. Se supun indexării atât documentele pe suport hârtie, cât și documentele audiovizuale, electronice, etc. Tipurile de documente care se indexează: cărți (monografii, culegeri, publicații în mai multe volume ca un tot întreg); broșuri, albume, atlase, dicționare, cataloage, standarde etc. De asemenea se indexează articolele din periodice, din culegeri etc.

În principiu, operele de ficțiune nu se indexează. Totuși frontiera dintre ficțiune și documentar nu este atât de bine delimitată, încât să nu fie indexate niciodată opere de ficțiune, mai ales că valoarea do-

cumentară a operei artistice poate interesa publicul cititor în mod deosebit.

Indexarea temelor reprezintă o alegere, o politică documentară. Pentru reducerea redundanțelor, se vor adăuga subdiviziuni de formă corespunzătoare indexării.

În general, textele din patrimoniu universal, așa - numite "clasice", nu se mai supun indexării pe subiect, dat fiind că pentru aceste lucrări este suficient semnalarea pentru cititori, prin identificare în catalogul pe autori. Cu toate acestea noțiunea de clasic nu este unanim acceptată, datorită evoluției cunoașterii și culturii publicului, precum și a preocupărilor educative ale instituțiilor de resort.

2.1 ASPECTE ALE DOCUMENTULUI CA OBIECT AL INDEXĂRII

2.1.1 Conținutul – textul integral al documentului, ansamblul de idei, mesaje, date și informații cuprinse în lucrare.

2.1.2 Subiectul – tema, problema tratată în lucrare. Într-un document pot fi tratate unul sau mai multe subiecte (teme):

- a) tratarea în egalitate a unui sau mai multe subiecte (ex.: „Bazele automatizării și telemecanicii”);
- b) un subiect se tratează ca unul de bază, iar altul ca fiind secundar, dar care este în legătură cu subiectul de bază al lucrării. În aceste cazuri atribuirea vedetelor de subiect rămâne pe seama indexatorului și depinde de importanța și actualitatea subiectelor tratate. Fie că indexatorul va atribui numai subiectul de bază, fie că va atribui și o VS suplimentară reflectând subiectul secundar (kn.: «Спектральные приборы и техника спектроскопии»).
- c) un subiect este tratat după mai multe aspecte, însă unul din aspecte se va evidenția și trata ca un subiect aparte. (ex.: *Starea de imponderabilitate și Problema comportamentului uman în spațiul cosmic și explorarea spațiului cosmic*).

Un subiect poate fi tratat din mai multe aspecte și puncte de vedere în publicații. Categoriile tipice ale aspectelor și punctelor tematice de cercetare ale subiectelor:

- 1) **Istoria** subiectului la general pentru întreaga perioadă de existență (MATEMATICĂ – ISTORIE; OM - EVOLUȚIE).

- 2) **Originea** subiectului – apariția, formarea, inventarea (MOTOR CU ABURI – INVENTARE; PĂMÂNT – ORIGINE; ȘOC TRAUMATIC, GAZE NATURALE)
- 3) **Evoluția** subiectului, anumite etape ale evoluției și dezvoltării, fenomenele și schimbările specifice evoluției (ADOLESCENȚI – MATURIZARE; ANIMALE - EMBRIOGENEZĂ)
- 4) **Caracteristica generală** a subiectului – din ce aspect sau punct de vedere al științei se tratează subiectul: (ADAPTARE (PSIHOLOGIE) sau ADAPTARE (BIOLOGIE))
- 5) **Caracteristica externă** a subiectului – formă, mărime, volum etc. (CRISTALE – FORME; MEGAPOLIS)
- 6) **Structura** subiectului – compoziție, construcție, design, organizare (AUTOMOBILE – CONSTRUCȚIE; CELULA (BIOLOGIE) – COMPOZIȚIE; МОЛЕКУЛЫ МНОГОАТОМНЫЕ; ПОЛИМЕРЫ КРИСТАЛЛИЧЕСКИЕ)
- 7) **Componenta** subiectului – material, componenta chimică (FOSFAȚI – COMPONENTĂ CHIMICĂ; SOCIETATE – COMPONENTĂ SOCIALĂ; MOBILĂ DIN MASĂ PLASTICĂ)
- 8) **Proprietatea** subiectului (LICHIDE – CONDUCTIBILITATE ELECTRICĂ; SÂNGE – COAGULARE; ГЛИНЫ ЛЕЧЕБНЫЕ; ТРАВЫ ТЕНЕЛЮБИВЫЕ; ЧУГУН ВЫСОКОПРОЧНЫЙ)
- 9) **Starea** subiectului – caracteristica stării generale, a unor procese interne, condițiile lor, regimul și fenomenele însoțitoare (PLANTE – FOTOSINTEZĂ; AER COMPRIMAT; APĂ – EVAPORARE;)
- 10) **Aspectul** subiectului – tipul, specia, genul, categoria (VIȚĂ DE VIE – SOIURI, CÂINI – RASE, ОВЦЫ ТОНКОРУННЫЕ; КЛЕБЕР КРАСНЫЙ; ПШЕНИЦА ВЕТВИСТАЯ)
- 11) **Destinația** subiectului – destinația de bază, utilizarea, etc. (LASERE – APLICARE ÎN MEDICINĂ; ULEI DE MĂSLINE – APLICARE ÎN COSMETICĂ; АЛМАЗЫ ТЕХНИЧЕСКИЕ; СКАФАНДРЫ ВОДОЛАЗНЫЕ; СКАФАНДРЫ АВИАЦИОННЫЕ).
- 12) **Acțiunea, activitatea** subiectului – tipul și natura activității, condițiile și modul acțiunii (SISTEM RADICULAR – RESPIRAȚIE)
- 13) **Interacțiunea** subiectului cu alte subiecte – relațiile, legăturile lui (MATEMATICĂ ȘI LITERATURĂ; MOLDOVA, REPUBLICA – RELAȚII INTERNAȚIONALE - ITALIA)
- 14) **Influența** asupra subiectului, metodele și mijloacele de influență – dobândire, sortare, prelucrare, reparare, îngrijire, deservire, creștere, protecție, conducere, control, educare, instruire, tratare etc. (AUR – DOBÂNDIRE; FLORI DECORATIVE – CULTIVARE; ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОТХОДЫ – ПЕРЕРАБОТКА;)

- 15) **Cercetarea, studierea** subiectului, metodele de cercetare – observația, descrierea, experimentul, analiza etc. (СОЛНЦЕ – РАДИОЗОНДИРОВАНИЕ; ORGANE DE MAȘINI - CALCULARE)
- 16) **Evaluarea** subiectului – din punct de vedere al calității, rolului, importanței lui (FOLCLOR – FACTOR EDUCATIV; ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR - CALITATE).

În afară de aspectele tipice enumerate mai sus stabilite pentru un grup standardizat de subiecte, un interes deosebit au acele aspecte ale subiectelor care sunt specifice doar unui subiect sau unor subiecte separate.

2.1.3 Destinația documentelor – **generale și destinate unei categorii de cititori.**

- a) **generale** – ghiduri, manuale și materiale didactice, materiale instructive, culegeri etc.
- b) **destinate unor categorii de cititori** – literatura pentru copii și adolescenți, literatură științifico - populară, literatură pentru amatori.

2.1.4 Suportul documentelor – **tipărită** (carte, broșură, publicație specială), **electronică** (CD, DVD, microfișe, AV),

2.1.5 Forma prezentării și expunerii materialului (lecție, referat, teză, autoreferat, literatură artistică, memorii, jurnal etc.)

2.2 ETAPELE INDEXĂRII PE SUBIECTE

2.2.1. Analiza documentului. Analiza documentară constă în identificarea informației conținute în document / detalierea (determinarea prealabilă a numărului VS). Identificarea conceptelor principale nu se poate face doar prin citirea cuvintelor din titlu: titlul și conținutul nu au nimic comun. Este important să se respecte principiul pertinentei, mai întâi se va indexa documentul în întregime, și numai după aceea se determină cantitatea VS ce urmează a fi atribuite.

2.2.2 Construirea VS. Pentru a determina subiectul principal al lucrării se valorifică toate elemente documentului – **elementele indexării**. Sursa de bază este însăși textul lucrării care trebuie analizat în linii generale. Drept surse suplimentare pot servi:

- ✓ **În cărți** – foaia de titlu, adnotarea, cuprinsul, introducerea, prefața, postfața, cuvântul autorului, rezumatul sau încheierea, cuvinte - cheie, bibliografia, anexele.
- ✓ **În articole** – titlul și informația la titlu, introducerea, abstractul, bibliografia, adnotarea.

O deosebită atenție se acorda **prefetei, cuvântului introductiv, concluziilor autorului, postfetei**. Mai puțină atenție se atrage – **cuprinsului și foii de titlu**. Aceasta din urmă oferă mai curând o idee despre natura și caracterul lucrării decât despre conținutul ei - tipul publicației, forma prezentării materialului, locul și data publicării, precum și cui îi este adresată această publicație.

Titlul cărții – în cea mai mică măsură reflectă conținutul ei. Există însă publicații care prin titlul său intră în rândul celor cu titlu - standard ce reflectă conținutul publicației. Acestea sunt: dicționarele, enciclopediile, ghidurile, atlasele, cataloagele, manualele, standardele. Pentru astfel de publicații există o schemă standard de construire a VS. *De ex:* subiectul publicației (în cazul acesta de multe ori subcoincide cu titlul publicației) – tipul și destinația lucrării „Dicționar de matematică” – VS: MATEMATICĂ - DICȚIONARE.

Bibliografia de la sfârșitul cărții sau articolului – o sursă suplimentară pentru o mai bună orientare în determinarea tematicii lucrării.

Anexele – pot fi surse suplimentare de alcătuire a VS, transformând publicația în una cu tematică variată.

Adnotările - pot fi utilizate numai după o confruntare critică cu conținutul publicației, însă nu merită să le atragem o atenție deosebită.

2.3 ABORDAREA DIFERENȚIATĂ A DOCUMENTELOR ÎN PROCESUL INDEXĂRII PE SUBIECTE

Abordarea diferențiată presupune tipul și caracteristicile publicației în întregime.

2.3.1 După tip:

- **publicațiile în serie**. Acest tip de publicații nu se indexează ca un tot întreg și nu li se atribuie VS nici după tema seriei, nici

- după profil. Indexării se supune fiecare serie în parte;
- **edițiile în mai multe volume** sunt analizate și caracterizate, în primul rând, ca un tot întreg (cu excepția operelor alese și operelor complete); volumele separate (părțile) sunt caracterizate după tematica fiecărui volum în parte.

La unele **tipuri de publicații**, VS se alcătuiesc prin folosirea titlului publicației care reflectă tematica, iar titlul lor este VS gata construită.

De ex.: AUSTRALIA – HĂRȚI ȘI ATLASE.

- **surse de referințe** (enciclopedii tematice, dicționare, ghiduri, bibliografii etc.) lor li se atribuie VS identice cu denumirea domeniilor de știință, disciplinei științifice din care fac parte prin indicarea tipului de publicație.

De ex.:

BOTANICĂ – DICȚIONARE
TEHNICĂ – ENCICLOPEDII
MEDICINĂ – GHIDURI

- **manualele** se indexează după conținutul lor. VS se construiesc conform domeniului de știință din care fac parte, disciplinei de învățământ etc. Caracterul instructiv al publicației se indică cu ajutorul subdiviziunilor de tipul: MANUALE (PRIMAR), MANUALE (SUPERIOR).

De ex.:

MATEMATICĂ – MANUALE (SUPERIOR)

- **culegeri de articole** (atunci când nu se efectuează descrierea analitică și indexarea fiecărui articol în parte) se examinează ca un tot întreg și se indexează în corespundere cu subiectul de bază abordat în culegere.

Indexarea analitică extinde posibilitățile informaționale ale catalogului electronic. Regulile de indexare a articolelor sunt identice cu cele de indexare a cărților. Însă descrierea analitică a articolelor își are specificul său, cere o detaliere mai amănunțită a VS. Deseori în articole se abordează probleme noi sau tematica lor este îngustă, nu au o terminologie stabilă, acest fapt complică procesul de indexare.

2.3.2 După caracter prin care se subînțelege aprecierea relevanței și importanței nu numai a subiectului de bază a documentului, dar

și a întregului conținut, a scopului și actualității materialului expus: după volum, după bogăția bibliografiei utilizate, valoarea anexelor etc.

În fine, problema constă în **profundimea indexării** și depinde numai de competența indexatorului, deoarece anume el stabilește actualitatea documentului, cui îi este destinat și dacă acesta merită a fi reflectat în mai multe vedete de subiect, în cazul când are mai multe subiecte principale.

CAPITOLUL 3. VEDETA DE SUBIECT.CONCEPTUL ȘI FUNCȚIILE VEDETEI DE SUBIECT

Vedeta de subiect este reprezentată de „un cuvânt sau un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri (litere, semne) evidențiate / stabilite de catalogator în scopul orânduirii lor după un sistem standard. Ea este partea cea mai importantă a descrierii și determină orânduirea descrierilor bibliografice într-un sistem de catalogare (online/tradiționale) și constituie puncte de acces la informațiile cuprinse într-un catalog de bibliotecă.

Funcțiile vedetei de subiect:

- Ø **Euristică** - ajută utilizatorul în identificarea și găsirea informațiilor necesare.
- Ø **Complexă** - include în cadrul unei vedete de subiect toate publicațiile, le combină într-un set semnificativ de publicații și dă acestui set un titlu comun care duce direct și rapid spre utilizator. Un rol deosebit îl are în acest caz primul cuvânt din structura VS.
- Ø **Terminologică** - reflectă cu exactitate subiectul publicației. Corect, utilizând terminologia modernă VS informează utilizatorul asupra noțiunilor acceptate de știința din care fac parte.
- Ø **Comunicativă** - apare odată cu catalogarea electronică atunci când listele de vedete de subiect au încetat să fie izolate, devenind accesibile pentru un cerc mult mai larg de cititori.

3.1 METODICA CONSTRUIRII VEDETEI DE SUBIECT

3.1.1 Principiul pertinentei. Termenul ales trebuie să fie adecvat documentului care se indexează și trebuie să fie adaptat nivelului

publicului căruia se adresează catalogul. Subiectul trebuie formulat clar, exact și accesibil. Principiul pertinentei impune să nu fie folosiți termeni prea savanți pentru un public nespecializat și, deasemenea, să fie evitați termenii prea familiari. VS nu trebuie să aibă un sens mai larg decât subiectul tratat în document.

De ex.: FENOMENE ATMOSFERICE, nu va fi **adecvată** pentru publicațiile care tratează așa fenomene ale naturii ca: *ploaie, polei, vânt* etc. Acestor publicații li se vor atribui vedete de tipul: PLOI, POLEI etc.

3.1.2 Principiul terminologic. În construirea VS trebuie respectată orientarea către termenii și noțiunile din dicționare și enciclopedii, acceptate de sursele primare. Nu se utilizează cuvinte vechi ieșite din uzul vorbirii, precum și sinonime. Nu se admite abrevierea termenilor, schimbarea lor cu locul, diferite modificări de la sine. Deasemenea nu se admite utilizarea profesionalismelor în construcția VS, doar în cazuri când ele sunt cunoscute și se utilizează de rând cu termenii acceptați. VS trebuie să conțină cât mai puține cuvinte; să fie cât mai restrânsă după formă dar bogată după conținut laconică, comodă pentru utilizatori.

Corectitudinea construirii VS în toate bibliotecile lumii se realizează după un anumit model – **VS se citește invers, de la coadă la început**. Astfel, în regulamentul Bibliotecii Congresului citim: „Corectitudinea VS poate fi verificată prin construirea unei fraze în care elementele VS pot fi aranjate în ordinea inversă”. În manualul „Теоретические основы предметизации и предметного каталога” de R. F. Grinina citim „Elementele în VS dezvoltată ar trebui să fie orânduite astfel, încât traduse (citite) în limbajul natural să nu se denatureze sensul temei de bază a documentului. VS se citește începând de la coadă, adică de la subdiviziune spre intrarea - vedetă (excepție fac subdiviziunile geografice și cele cronologice). Această regulă o vom numi regula verificării prin inversare.”

3.2 LIMBAJUL VEDETEI DE SUBIECT

Limbajul vedetei de subiect – este un limbaj artificial, condiționat formal care include cuvintele limbajului natural, cifre arabe și semne

de punctuație. Cuvintele și expresiile sunt selectate din limbajul natural pentru a construi VS.

În construcția VS sunt utilizați atât termenii din limba română, cât și termeni dintr-o limbă străină. În cazul în care pentru exprimarea unui subiect există atât termen în limba română cât și termen într-o limbă străină, cunoscuți și utilizați în egală măsură, prioritate însă i se acordă celui în limbă română:

De ex.: **CALCULATOARE** nu COMPUTERE

Excepție vor face termenii străini care sunt mai acceptați în vorbire. Astfel în prezent se preferă mai mult termenul

MANAGEMENT nu GESTIONARE / CONDUCERE, sau
MASS-MEDIA nu MIJLOACE DE COMUNICARE ÎN MASĂ.

Pentru VS exprimate printr-un singur cuvânt sunt preferabile substantivele, care denumesc obiecte independente (LUNĂ, CHIȘINĂU, AER) și obiecte colective sau fenomene (PLANETE, FRUCTE, BLĂNURI)

Adjectivele și participiile se utilizează în cazurile în care ele au valoare substantivală (ORBI, BĂTRÂNÎ, РАБОЧИЕ, УЧАЩИЕСЯ).

În cazurile când VS nu pot fi exprimate printr-un singur cuvânt, se vor utiliza expresii de cuvinte. Ele pot fi formate din:

A. substantiv și adjectiv sau participiu:

- ✓ BOLI PROFESIONALE
- ✓ INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT
- ✓ VORBIRE SCRISĂ
- ✓ COMPORTAMENT NONVERBAL
- ✓ ЗАПОМИНАЮЩИЕ УСТРОЙСТВА

B. substantiv cu numeral:

- ✓ PRIMUL AJUTOR MEDICAL
- ✓ RĂZBOIUL AL DOILEA MONDIAL (1939-1945)
- ✓ ВТОРАЯ СИГНАЛЬНАЯ СИСТЕМА (ФИЗИОЛ.)

C. două substantive, primul fiind la cazul nominativ, al doilea la cazul genitiv:

- ✓ ZIUA PRESEI ДЕНЬ ПЕЧАТИ
- ✓ TEHNICA SECURITĂȚII ТЕХНИКА БЕЗОПАСНОСТИ
- ✓ VITEZA LUMINII СКОРОСТЬ СВЕТА
- ✓ SEMNE DE PUNCTUAȚIE ЗНАКИ ПРЕПИНАНИЯ

✓ LIBERTATE DE EXPRIMARE СВОБОДА СЛОВА

D. substantiv urmat de o construcție prepozițională (pentru, din, la, în, cu... (за, у, в, для...))

- ✓ LUPTA **PENTRU** EXISTENȚĂ БОРЬБА **ЗА** СУЩЕСТВОВАНИЕ
- ✓ EMOȚIILE COPILOR ЭМОЦИИ **У** ДЕТЕЙ
- ✓ FEMEILE **ÎN** LITERATURĂ ЖЕНЩИНЫ **В** ЛИТЕРАТУРЕ
- ✓ FILTRE **PENTRU** AER ФИЛЬТРЫ **ДЛЯ** ВОЗДУХА
- ✓ CONFECȚIONARE **DIN** MATERIALE NATURALE

E. substantiv + conjuncția „ȘI” + substantiv:

- ✓ VIAȚĂ **ȘI** MOARTE ЖИЗНЬ **ВНЕ** ЗЕМЛИ
- ✓ BISERICĂ **ȘI** STAT
- ✓ ȘTIINȚĂ **ȘI** RELIGIE НАУКА **И** РЕЛИГИЯ
- ✓ FORMĂ **ȘI** CONȚINUT ФОРМА **И** СОДЕРЖАНИЕ

De regulă noțiunile incluse în VS se formulează la plural

De ex.:

- Ø AUTOMOBILE
- Ø VITAMINE
- Ø ÎNVĂȚĂTORI DE CLASE PRIMARE
- Ø УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Excepție făcând termenii, care nu au forma de plural.

De ex.:

- Ø RESPIRAȚIE ДЫХАНИЕ
- Ø GÂNDIRE МЫШЛЕНИЕ
- Ø TRANSPORT ТРАНСПОРТ

În construirea VS la singular se vor utiliza denumirile unor instituții, organizații, obiectelor individuale, numelor proprii etc.

De ex.:

- Ø ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
- Ø SOARE

În cazurile în care există diferențe semantice în folosirea termenilor la singular și la plural, în construcția VS se vor folosi ambele forme; la singular - atunci când denumește un concept abstract și la plural - când denumește noțiuni concrete.

De ex.:

- Ø TEATRU (pentru a denumi arta dramatică)
- Ex.: TEATRU MUZICAL, TEATRU DE PĂPUȘI.

Ø TEATRE (ca organizații teatrale)

Ex.: TEATRE - CHIȘINĂU

Ø VIȘIN (pom)

Ø VIȘINE (fructe)

Ø ЦЕРКОВЬ (caz tip religioasă organizații)

Ø ЦЕРКВИ (caz arhitecturale construcții)

Uneori, unul și același termen în unele domenii ale științei este utilizat numai la plural, în altele numai la singular. Astfel în construcția VS, substantivul va fi utilizat la forma care corespunde cu terminologia documentului care se indexează.

De ex.:

Ø APĂ

Ø APE SUBTERANE

Ø APĂ POTABILĂ și

Ø APE DE SCURGERE

Ø APĂ GREA

Ø APE TERITORIALE

O deosebită importanță în construcția VS are alegerea formei depline sau prescurtate a subiectului. De regulă este preferată forma deplină (MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE și nu MAE). Însă, dacă forma abreviată a intrat în uz și este utilizată mai frecvent, atunci în construirea VS se include forma abreviată a subiectului (UNESCO, SIDA / HIV, ЭВМ). În prezent există multe abrevieri, cunoscute numai unui cerc îngust de specialiști, de aceea se recomandă alături de forma scurtă să fie indicată în paranteze rotunde și forma deplină a subiectului:

- **PISA** (PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT).
- **IFLA** (INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTIONS)
- **OPAC** (ON - LINE PUBLIC ACCESS CATALOGUE)
- **ТРИЗ** (ТЕОРИЯ РЕШИЯ ИЗОБРЕТАТЕЛЬСКИХ ЗАДАЧ)

În procesul construcției VS și în faza alegerii termenilor potriviți adesea întâlnim **sinonime**. Sinonimele sunt specifice nu numai limbajului literar, ci și terminologiei specializate. Deoarece soft-ul TinLib, utilizat în Biblioteca noastră, nu permite să se facă trimiteri de la un subiect preferat la unul nepreferat și invers, suntem obligați să atribuim documentului indexat practic toate sinonimele cunoscute, pentru ca utilizatorii să găsească informațiile necesare indiferent ce VS vor accesa.

De ex.:

Ø CADRE DIDACTICE = PROFESORI = PEDAGOGI =
ÎNVĂȚĂTORI

Ø HAZARDURI NATURALE = CATASTROFE NATURALE =

- CATACLISME NATURALE = CALAMITĂȚI NATURALE
- ∅ ARII NATURALE = REZERVAȚII NATURALE
- ∅ ЯЗЫКОЗНАНИЕ = ЛИНГВИСТИКА
- ∅ ГНОСЕОЛОГИЯ = ПОЗНАНИЯ ТЕОРИЯ

Dacă un termen are sensuri diferite, este necesar să se precizeze **omonimele**. Cazurile de omonimie sunt puse în evidență prin adăugarea unui calificativ între paranteze. Termenul împreună cu calificativul său constituie o unitate.

De ex.:

- ∅ LAMA (RELIGIE)
- ∅ LAMA (ZOOLOGIE)
- ∅ HIPERBOLĂ (LITERATURĂ)
- ∅ HIPERBOLĂ (MATEMATICĂ)
- ∅ PLASMA (BIOLOGIE)
- ∅ PLASMA (FIZICĂ)
- ∅ НЕФРИТ (ГЕОЛ.)
- ∅ НЕФРИТ (МЕД.)

3.3 FORMA ȘI STRUCTURA VEDETEI DE SUBIECT

3.3.1 Vedeta de subiect simplă. VS simplă este exprimată printr-un singur cuvânt sau printr-o expresie (în continuare **Intrarea - vedetă** - primul element al vedetei de subiect care exprimă esențialul subiectului). Intrarea - vedetă se aplică la indexarea documentelor conținutul cărora poartă un caracter general, și complex.

- BIOSFERĂ
- RADIOELECTRONICĂ
- MANAGERI
- КИНЕСКОПЫ

Deseori aceste VS sunt temporare, deoarece odată cu apariția unor documente noi cu tematică mai îngustă, care reflectă diferite aspecte ale subiectului, intrarea-vedetă se completează cu subdiviziuni, aducând precizări asupra intrării-vedetă și respectiv asupra subiectului tratat în lucrare.

3.3.2 Vedeta de subiect dezvoltată poate fi:

- a) **multinucleară** (din câteva elemente) – include ansamblul “Intrare - vedetă + subdiviziuni” (pot fi una, două, mai rar trei), și poartă numele de **vedeta de subiect construită**. Intrarea - vedetă și subdiviziunea sunt separate prin punctuație o liniuță (-). **Intrarea-vedetă** - primul element al vedetei de subiect, exprimă esențialul subiectului și poate fi formată dintr-un cuvânt sau o îmbinare de cuvinte. Ea poate exista independent sau să fie urmată de subdiviziuni. **Subdiviziunile** - completează intrarea - vedetă, aducând precizări asupra subiectului, locului, timpului și formei (**subdiviziuni de subiect, subdiviziuni geografice, subdiviziuni cronologice și de formă**).

De ex.: ACTIVE MATERIALE - CONTABILITATE

- b) **descriptivă** – formularea acesteia se apropie de limbajul natural, de sintagmele uzuale ale limbii literare și include denumirea subiectului într-un context coerent, fără a separa intrarea - vedetă de subdiviziunea acesteia.

De ex.: MARELE RĂZBOI PENTRU APĂRAREA PATRIEI
(1941-1945) ÎN LITERATURĂ

- c) **combinată** – alipirea subdiviziunii către vedeta de subiect descriptivă. De obicei aceasta este o subdiviziune geografică, iar uneori subdiviziune de formă și de subiect.

De ex.:

- Ø INSTRUIRE – BAZELE PSIHOLOGICE
- Ø PREȘCOLARI – PREGĂTIRE PENTRU ȘCOALĂ – DIAGNOSTICĂ
- Ø ARTĂ – GRECIA – SEC. 20

Un tip de VS care se deosebește de celelalte și nu are o denumire specială, sunt vedetele care leagă două subiecte prin conjuncția „și”. Se atribuie lucrărilor care tratează două subiecte principale și ele sunt în relație strânsă.

De ex.:

- Ø FORMĂ ȘI CONȚINUT
- Ø ЦЕНА И ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ – МАРКЕТИНГ
- Ø ОСНОВАНИЯ И ФУНДАМЕНТЫ

Acestea pot fi atât simple, cât și dezvoltate.

Un alt tip de vedete care diferă de celelalte, sunt vedetele care se

leagă prin punct (.), de obicei acestea se referă la parlament, guvern, ministere și alte organe de conducere ce reprezintă o țară anume:

De ex: MOLDOVA, REPUBLICA. PARLAMENT;
MOLDOVA, REPUBLICA. MINISTERUL EDUCAȚIEI.

3.4 INTRAREA-VEDETĂ ȘI PRIMUL CUVÂNT PRINCIPAL AL VEDETEI DE SUBIECT. INVERSIUNEA

Pe primul loc în construcția vedetei de subiect se va afla cuvântul care denumește subiectul principal al lucrării (în continuare **intrarea - vedetă**). Cuvântului care se află pe primul loc i se mai poate spune „**lider**”, deoarece îndeplinește sarcina de bază în procesul căutării vedetei necesare în lista vedetelor de subiect (fie în format electronic sau pe fișe) și sunt aranjate în ordine alfabetică. Deci, primul cuvânt al VS îndeplinește atât funcția euristică cât și complexă.

Intrarea-vedetă – poate fi alcătuită dintr-un cuvânt sau mai multe cuvinte. Cea formată din mai multe cuvinte include mai multe variante:

- **Două substantive alăturate**
PIULIȚĂ-FLUTURE
MAȘINI-UNELTE
АВТОМОБИЛИ-САМОСВАЛЫ
- **Două substantive - determinat și determinant**
SECURITATEA MUNCII
- **Două substantive și o prepoziție:**
VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ
КРОВЬ ПРИ ТУБЕРКУЛЕЗЕ;
- **Două substantive unite prin conjuncția „și”**
VIAȚĂ ȘI MOARTE
ЖИРЫ И МАСЛА
- **Substantiv urmat de adjectiv**
EDUCAȚIE ESTETICĂ
LITERATURĂ ARTISTICĂ
ЗЕРНОВЫЕ КУЛЬТУРЫ
АТМОСФЕРНЫЕ ЯВЛЕНИЯ
- **Substantiv și două adjective sau un substantiv un adjectiv și un numeral**
CODUL CONVENȚIONAL EUROPEAN
PRIMUL RĂZBOI MONDIAL (1914-1919)
СИСТЕМ НЕРВОС CENTRAL

КРУПНЫЙ РОГАТЫЙ СКОТ
ЦЕНТРАЛЬНАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА;
ПЕРВАЯ МИРОВАЯ ВОЙНА (1914-1918);

- **Două substantive și un adjectiv** (se referă în special la vedetele în limba rusă)

КАБЕЛЬНЫЕ ЛИНИИ СВЯЗИ

În procesul indexării pe subiecte, în fiecare caz particular se va hotărî care cuvint este mai important și trebuie să constituie primul element al VS. Anume pentru acesta se va aplica inversiunea, deoarece cu ajutorul ei pot fi grupate tematic VS similare.

Inversiunea - schimbarea cuvintelor cu locul în construcția VS, care perturbă ordinea lor naturală, dar care nu modifică volumul și sensul expresie.

Inversiunea **este obligatorie** în privința termenilor „teorema”, „legea”, „реакция”. Deasemenea în denumiri geografice, denumiri de boli, care provin de la un nume propriu, adică nu se va aplica VS de tipul:

∅ ТЕОРЕМА ПИТАГОРА	→	ПИТАГОРА, ТЕОРЕМА
∅ ТЕОРЕМА ПИФАГОРА	→	ПИФАГОРА ТЕОРЕМА
∅ HOLL, EFECT	→	ХОЛЛА ЭФФЕКТ
∅ MANU, LEGILE	→	МАНУ ЗАКОНЫ
∅ БОТКИН, ВОАЛА	→	БОТКИНА БОЛЕЗНЬ
∅ CUNOAȘTERE, TEORIE	→	ПОЗНАНИЯ ТЕОРИЯ

Inversiunea **nu se aplică** în cazul în care o expresie este acceptată, cunoscută ca un termen întreg, constituie denumirea unei discipline științifice, teorie, metodă, eveniment istoric, perioadă, sărbătoare, date speciale (principiul terminologic)

De ex.:

- ∅ REZISTENȚA MATERIALELOR
- ∅ MANAGEMENT FINANCIAR
- ∅ ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА
- ∅ СОПРОТИВЛЕНИЕ МАТЕРИАЛОВ

Nu se aplică inversarea **adjectivelor** în cazul când adjectivul caracterizează subiectul. Adjectivul va căpăta caracter de „lider” deoarece substantivul are un înțeles semantic prea larg și deci el va căpăta caracter secundar (regulă ce se aplică numai în construirea vedetelor în limba rusă).

De ex:

- Ø АТОМНАЯ ЭНЕРГИЯ
- Ø ЛИТЕЙНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ

În limba română aceste vedete nu-și schimbă forma, substantivul fiind pe primul loc urmat de adjectiv:

- Ø ENERGIE ATOMICĂ
- Ø APARATE ELECTRICE.

Inversiunea **adjectivelor se va aplica numai** în acele expresii în care adjectivul are un caracter nespecific pentru substantivul pe care îl determină (regulă ce se aplică numai în construirea vedetelor în limba rusă), adică normal expresia ar trebui să sune ТВЕРДЫЙ БЕНЗИН, însă deoarece adjectivul din această expresie nu este specific pentru substantivul pe care îl determină se va construi astfel:

- Ø БЕНЗИН ТВЕРДЫЙ
- Ø ВОЗДУХ ЖИДКИЙ

Excepție fac acele cazuri când adjectivul nespecific este o parte integrată în definirea subiectului, a conceptului sau unor denumiri geografice.

De ex.: „Внешняя торговля”, „Малые планеты”, „Легкая промышленность”, „Дальний Восток”.

În genere inversarea adjectivelor în intrarea - vedetă este opțională, adică indexatorul decide singur asupra cuvântului „lider” ce se va plasa pe primul plan în VS, și decide să aplice sau nu inversia. Trebuie de reținut, că inversiunea nu schimbă volumul și sensul expresiei, adică VS va rămâne adecvată limbei, dar în același timp mult depinde de scopurile sistematizării, deoarece din unul și același conținut pot fi construite diferite VS.

Inversarea **numeralelor nu se va aplica** dacă ele intră în componența termenului, sau evenimentului istoric (regula se aplică și la indexarea în limba română și în limba rusă).

De ex.:

- Ø ВТОРАЯ СИГНАЛЬНАЯ СИСТЕМА
- Ø PRIMUL AJUTOR MEDICAL

Inversarea **numeraledor se aplică** numai atunci când ele exprimă numărul de rând al subiectului (regula se aplică la indexarea în limba română și în limba rusă).

De ex:

- Ø JOCURI OLIMPICE, A 20-a EDIȚIE
- Ø ОЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ, 27-е

3.5 SUBDIVIZIUNILE VEDETEI DE SUBIECT

Subdiviziunile îndeplinesc două funcții legate reciproc între ele:

- a) aduc precizări, dezvoltă conținutul lucrării, indică diferite aspecte ale subiectului de bază, exprimă punctul de vedere din care este tratat subiectul, precizează forma și tipul documentului indexat;
- b) organizează și distribuie materialul pe subvedete în limita unei vedete din catalog.

Sunt patru categorii de subdiviziuni: **tematice sau de subiect, geografice, cronologice și subdiviziuni de formă.**

3.5.1 Subdiviziunile de subiect (tematice) – precizează unele aspecte al subiectului, domeniul din care face parte subiectul sau un punct de vedere din care este examinat.

De ex.:

- Ø CEREALE – USCARE
- Ø FAMILIE – PROTECȚIE SOCIALĂ
- Ø SOLURI – PRELUCRARE – TEHNOLOGII NOI

Subdiviziunea de subiect poate reflecta unele porțiuni aparte ale subiectului de bază, în cazurile când în lucrarea indexată se tratează anume o porțiune a subiectului.

De ex.:

- Ø BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A U. S. „A. RUSSO”. SERVICIU REFERINȚE BIBLIOGRAFICE
- Ø MĂR – SISTEM RADICULĂR
- Ø LUNA – CRATERE

Deasemenea, subdiviziunea de subiect reflectă o secțiune a subiectului.

De ex.:

- Ø ARHITECTURĂ – ISTORIE
- Ø PICTURĂ – TEHNICĂ

Sau arată relațiile directe ale subiectului cu alte subiecte.

De ex.:

- Ø CLIMĂ – INFLUENȚĂ ANTROPOGENĂ
- Ø CHIMIE – RELAȚII INTERDISCIPLINARE

Opțional, pot fi alcătuite liste de **subdiviziuni de subiect tipice**, care sunt unice pentru toate bibliotecile.

De ex.:

- **Subdiviziuni** **Intrarea-vedetă**
 - Ø PROFILACTICA --- bolilor
 - Ø CONSTRUIREA ȘI PROIECTAREA --- mașinilor,
mecanismelor
 - Ø CREȘTEREA ȘI DEZVOLTAREA --- organismelor
 - Ø PROTECȚIA ȘI RESTAURAREA --- monumentelor de artă
 - Ø PROIECTAREA ȘI CONSTRUIREA --- orașelor
 - Ø CREȘTEREA, IRIGAREA --- culturilor de câmp
- **Subdiviziuni de subiect (tematice) universale** – nu sunt prea multe la număr și au conținut mai puțin concret. Acestea se aplică pentru diferite subiecte din diferite ramuri ale științei:
 - Ø ISTORIE
 - Ø INFLUENȚA FACTORILOR EXTERNI
 - Ø CALITATE
 - Ø ORGANIZARE
 - Ø GENEZĂ
 - Ø RĂSPÎNDIRE
 - Ø STRUCTURĂ etc.

3.5.2. Subdiviziunile geografice - exprimă localizarea geografică pentru un anumit subiect, relația subiectului cu un oarecare obiect geografic. Sunt utilizate denumirile spațiilor fizico-geografice, regiunilor și zonelor, unităților administrativ-teritoriale, locurilor populate, zonelor economico-geografice, raioanelor geologice, obiectelor istorico-geografice etc.

De ex.: INDUSTRIE – MOLDOVA, REPUBLICA

3.5.3. Subdiviziunile cronologice – se utilizează pentru a exprima secțiunea cronologică sau perioada de timp la care se referă evenimentul sau fenomenul studiat. Sunt utilizate atât date, cât și denumiri de perioade predominante în domeniile științei (geologice, istorice, arheologice etc.). Pentru arătarea unei perioade de timp „deschise”, adică când evenimentul încă nu s-a sfârșit, se va indica anul când s-a început evenimentul și cratimă („1990-”).

Se disting **subdiviziuni cronologice specifice locurilor**: nume de state: se regăsesc cu numele statului (sau cetății - stat ca Atena, Veneția, etc.) sau cu numele anumitor regiuni constituite ca o entitate politică autonomă, tranșe cronologice specifice. Vedeta construită va include: intrarea - vedetă „numele statului” – subdiviziunea de subiect „ISTORIE” – subdiviziunea cronologică „SEC. 19”.

De ex.: MOLDOVA, REPUBLICA – ISTORIE – SEC. 20.

La fel și pentru numele de orașe.

Subdiviziuni cronologice specifice subiectului exprimă perioada cronologică specifică subiectului.

De ex: LITERATURA ROMÂNĂ – SEC. 19-20

3.5.4 Subdiviziunile de formă („subdiviziunile tipice, standardizate”) – indică forma sau natura în care este prezentat materialul sau ne indică tipul documentului indexat.

Subdiviziuni de formă standard:

Albume	Cronologie
Arhive	Culegeri
Atlase	Devize
Bibliografii	Diagrame
Biobibliografii	Dicționare
Cataloage	Documente și materiale
Cataloage editoriale	Enciclopedii
Cercetări de laborator	Esee
Comentarii	Exerciții
Concursuri	Expoziții
Condiții tehnice	Formule
Crestomații	Ghiduri

Hărți și atlase	Programe și proiecte de instruire
Hărți și atlase geografice	Proiecte
Hărți tehnologice	Proiecte și schițe
Indexuri	Rețete
Indicatoare	Repertoriu
Legi și hotărâri	Scenarii
Lucrări de laborator	Scheme
Manuale	Scheme, desene
Materiale pentru...	Semne convenționale
Memorii și note	Standarde
Monografiile regionale	Statistici
Nomenclatură	Statute, regulamente
Norme și prețuri	Tăblițe
Pașapoarte de proiecte	Tezele comunicărilor
Practica de producere	Trasee

CAPITOLUL 4. PARTICULARITĂȚILE INDEXĂRII UNOR GENURI SPECIFICE DE DOCUMENTE

În practica indexării universale, există un grup de publicații mai specifice, iar indexarea lor necesită o tratare mai specială. Specificitatea lor constă fie în caracterul specific al subiectului tratat în lucrare, fie de genul sau forma literară.

Specifice, fără îndoială, sunt publicațiile, subiectul cărora exprimă denumiri de obiecte geografice (CHIȘINĂU, ORAȘ (MOLDOVA); nume de persoane (EMINESCU MIHAI (1850 - 1889) – POET ROMÂN); grup de persoane (SCRIITORI ROMÂNI); o colectivitate (ACADEMIA DE ȘTIINȚE DIN MOLDOVA); monumente ale culturii materiale și spirituale (arheologice, istorice) (STONEHENGE); opere de artă (LEONARDO DA VINCI – „GIOCONDA”), opere literare etc.

Din această grupă fac parte și documentele, subiectul cărora constituie o ramură a cunoașterii, o știință sau o disciplină științifică (FILOZOFIE - ISTORIE), operele artistice sau folclorice (MIORITA, BALADA POPULARĂ).

Deosebit de controversată este problema indexării documentelor subiectul cărora se referă la o **anumită țară**. Întrebarea este, în ce cazuri denumirea țării trebuie să constituie intrarea - vedetă și în ce cazuri să reprezinte subdiviziunea VS?

Trebuie de menționat că termenul și cuvântul „țară” are două sensuri de bază, legate reciproc între ele: **țară ca teritoriu și țară ca stat.**

Țara, ca parte a teritoriului planetei se caracterizează prin particularitățile specifice ale naturii (geografice, geologice, resurselor naturale); componența populației (etnică, socială, după vîrstă, după sex).

Țara ca stat se caracterizează printr-o organizare social - politică, prin frontiere de stat, divizare administrativ - teritorială, precum și autoritățile care realizează politicile sale interne și externe (excepție făcând politica de învățămînt, care în construcția VS va fi introdusă astfel: ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI STAT – MOLDOVA, REPUBLICA). Economia țării, economia geografică, organizarea guvernamentală, istoria (economică, civilă, militară), constituie deasemenea principalele aspecte comune ale țării în ansamblu.

În lista ce urmează am inclus subdiviziunile obligatorii, care trebuie incluse în construirea VS după denumirea țării:

Subdiviziuni de subiect:

APĂRAREA NAȚIONALĂ	ORGANIZARE
ARMATA NAȚIONALĂ	ADMINISTRATIV -
CĂLĂTORII	TERITORIALĂ
CARTOGRAFIE	POLITICĂ CULTURALĂ
CIVILIZAȚIE	POLITICĂ ECONOMICĂ
CLIMĂ	POLITICĂ EXTERNĂ
CONDIȚII RURALE	POLITICĂ MILITARĂ
CONDIȚII SOCIALE	POLITICĂ SOCIALĂ
CONSTITUȚIA	POLITICĂ ȘI GUVERNARE
CULTURĂ	(politica internă)
ECONOMIE	POPULAȚIE
FRONTIERE	RĂZBOAIE
GEOGRAFIE ECONOMICĂ	RECENSĂMINTE
GEOGRAFIE FIZICĂ	RELAȚII COMERCIALE
GEOGRAFIE GENERALĂ	RELAȚII ECONOMICE
GEOGRAFIE ISTORICĂ	RELAȚII EXTERNE
GEOLOGIE	RELAȚII INTERETNICE
IMIGRARE ȘI EMIGRARE	RELAȚII INTERNAȚIONALE
ISTORIE	RELAȚII MILITARE
ISTORIE ECONOMICĂ	REVOLUȚII
ISTORIE MILITARĂ	STATISTICĂ
ISTORIE RELIGIOASĂ	TRADIȚII ȘI OBICEIURI
ISTORIOGRAFIE	VIAȚA INTELECTUALĂ

Subdiviziuni de formă (vezi lista subdiviziunilor de formă standard 3.5.4)

Din altă grupă de documente fac parte documentele care au o tematică apropiată după conținut. Există cazuri când unul și același termen utilizat pentru construirea vedetelor de subiect poate căpăta statut atât de intrare - vedetă cât și de subdiviziune de subiect.

De ex:

CONSILIERE PSIHOLICĂ – METODE

FAMILIE – CONSILIERE PSIHOLICĂ

nu

CONSILIERE PSIHOLICĂ - FAMILIE

TIMP LIBER – ORGANIZARE

STUDENTI – TIMP LIBER – ORGANIZARE

nu

TIMP LIBER – ORGANIZARE - STUDENȚI

MANAGEMENT – METODE MATEMATICE

ÎNVĂȚĂMÎNT – MANAGEMENT

nu

MANAGEMENT - ÎNVĂȚĂMÎNT

ASISTENȚĂ SOCIALĂ – ISTORIE – MOLDOVA, REPUBLICĂ

OAMENI ÎN ETATE – ASISTENȚĂ SOCIALĂ

nu

ASISTENȚĂ SOCIALĂ - OAMENI ÎN ETATE

COMPORTAMENT DE CONSUM

COPII – COMPORTAMENT DE CONSUM

nu

COMPORTAMENT DE CONSUM - COPII

МЕТОД ПРОЕКТОВ (ПЕД.)
МАТЕМАТИКА – МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ В НАЧАЛЬНОЙ
ШКОЛЕ – **МЕТОД ПРОЕКТОВ**

ВЯЗКОСТЬ

НЕФТЕПРОДУКТЫ – ВЯЗКОСТЬ

nu

ВЯЗКОСТЬ - НЕФТЕПРОДУКТЫ

Experiența ne demonstrează că utilizatorii nu prea cunosc regulile de construcție a VS. De obicei ei formulează ecuația de căutare în limbajul natural și de faptul care cuvânt în VS va fi introdus primul va depinde rezultatul căutării. De aceea, luând în considerație acest lucru și de faptul că în catalogul nostru lipsesc trimiteri de la un subiect la altul, noi vom atribui două variante de VS:

De ex:

CONTABILITATE – AUDIT

AUDIT CONTABIL

nu

AUDIT – CONTABILITATE

БАНКИ – АУДИТ = АУДИТ БАНКАР

nu

AUDIT – БАНКИ

INSTRUIRE – MOTIVAȚIE = MOTIVAȚIA ÎNVĂȚĂRII

nu

MOTIVAȚIE - ÎNVĂȚĂRE

CUNOȘTINȚE – EVALUARE = EVALUAREA CUNOȘTINȚELOR

nu

EVALUARE - CUNOȘTINȚE

ÎNȚEPRINDERI (ORGANIZAȚII, INSTITUȚII) – MANAGEMENT =
MANAGEMENT ORGANIZAȚIONAL

nu

MANAGEMENT – ÎNTREPRINDERI (ORGANIZAȚII, INSTITUȚII)

BĂNCI – MANAGEMENT = MANAGEMENT BANCAR

nu

MANAGEMENT – BĂNCI

ÎNVĂȚĂMÎNT – MANAGEMENT = MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

nu

MANAGEMENT – ÎNVĂȚĂMÎNT

**COMERȚ – CONTABILITATE; AGRICULTURĂ – CONTABILITATE;
CONSTRUCȚII – CONTABILITATE.... = CONTABILITATE ÎN RA-
MURI**

În unele cazuri această variantă nu se recomandă:

De ex:

PAȘTI – OBICEIURI ȘI TRADIȚII

nu

OBICEIURI DE PAȘTI sau OBICEIURI - PAȘTI

OM – EVOLUȚIE (PLANTE – EVOLUȚIE; ANIMALE – EVOLUTIE)

nu

EVOLUȚIA OMULUI (PLANTELOR, ANIMALELOR) sau EVOLUȚIE -
OM

COPII ORFANI – SOCIALIZARE

nu

SOCIALIZARE – COPII ORFANI

Nu în toate cazurile ne putem orienta către utilizator, construind VS de tipul: INTERPRETAREA **TEXTULUI (VISURILOR)**, DEZVOLTA-
REA **VORBIRII**, CALITATEA **ÎNVĂȚĂMÎNTULUI**, DEFICIENȚE DE **AUZ**, PLANIFICAREA **BUGETULUI**, CLASIFICAREA **SOLURILOR**,
METODE DE **INSTRUIRE (CERCETARE)**, PREGĂTIREA **COPIILOR**
PENTRU ȘCOALĂ, FAMILIARIZAREA **PREȘCOLARILOR** CU NA-
TURA, UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA – 1918, RELAȚII – **PRO-
FESORI – PĂRINȚI**, PREGĂTIREA **CADRELOR DIDACTICE**, RE-
LAȚII – **FAMILIE – ȘCOALĂ**, CONTINUITATE - **GRĂDINIȚĂ DE**
COPII – ȘCOALĂ PRIMARĂ etc.

Regula cere ca cuvântul cheie să fie scos în față, constituind intrarea - vedetă:

- Ø **TEXT** – INTERPRETARE
- Ø **VORBIRE** – DEZVOLTARE
- Ø **ÎNVĂȚĂMÂNT** – CALITATE
- Ø **AUZ** – DEFICIENȚE
- Ø **BUGET** – PLANIFICARE
- Ø **SOLURI** – CLASIFICARE
- Ø **INSTRUIRE** – METODE
- Ø **PROFESORI (ÎNVĂȚĂTORI, CADRE DIDACTICE)** – PREGĂTIRE PROFESIONALĂ
- Ø **PREȘCOLARI** – PREGĂTIRE PENTRU ȘCOALĂ
- Ø **PREȘCOLARI** – FAMILIARIZAREA CU NATURĂ
- Ø **BASARABIA** – UNIRE CU ROMÂNIA - 1918
- Ø **PĂRINȚI ȘI PROFESORI** – RELAȚII
- Ø **FAMILIE ȘI ȘCOALĂ**
- Ø **GRĂDINIȚĂ DE COPII – RELAȚII – ȘCOALA PRIMARĂ**

Este incorect să se atribuie VS de tipul FIZICĂ – ISTORIE, articolului «От многообразия к единству. Интегрированный урок математики, физики, истории, философии», deoarece se denaturează sensul VS, ea poate fi interpretată ca istoria fizicii, dar de fapt e vorba de relația interdisciplinară dintre fizică și istorie. Deaceia corect va fi:

- Ø **FIZICĂ** – RELAȚII INTERDISCIPLINARE
- Ø **FIZICĂ** – STUDIU ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT (SECUNDAR)
- Ø **ISTORIE** – RELAȚII INTERDISCIPLINARE
- Ø **ISTORIE** – STUDIU ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT (SECUNDAR) etc.
- Ø **INTERDISCIPLINARITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT**

Alt caz analog de construire greșită a VS este vedeta **VIOLENȚĂ** – **COPII**, din care nu este clar, ori copiii sunt violenți, ori asupra copiilor se răsfrânge violența. Pentru a delimita aceste noțiuni, în primul caz se va construi o VS de tipul: VIOLENȚA LA COPII, iar în al doilea caz: VIOLENȚA FAȚĂ DE COPII.

* * *

GLOSAR

Analiză de conținut

Parte a **analizei documentare** care prezintă într-o formă concisă și precisă elementele esențiale ce caracterizează conținutul unui document.

Analiză documentară.

Operație destinată prezentării, sub formă concisă și exactă, a datelor care caracterizează conținutul unui document / detalierea (determinarea prealabilă a numărului vedetelor de subiect).

Catalog electronic

Catalog pe suport informatic, în care accesul utilizatorilor se efectuează în mod direct, prin intermediul unui terminal.

Catalog pe subiecte

Catalog în care descrierile bibliografice sunt organizate în ordinea alfabetică a vedetelor de subiect

Cuvânt-cheie

Cuvântul (sintagma) ales din titlul sau din textul unui document pentru a caracteriza conținutul acestuia, utilizat atât la indexare, cât și la regăsirea acelui document.

Cuvânt „lider”

Cuvântul care se află pe primul loc în vedeta de subiect construită, și îndeplinește sarcina de bază în procesul căutării vedetei necesare în lista vedetelor de subiect (în format electronic sau pe fișe), aranjate în ordine alfabetică.

Document

Informație înregistrată care poate fi tratată ca o unitate într-un proces documentar, indiferent de caracteristicile și forma ei fizică.

Fișier de autoritate

Liste de cuvinte sau sintagme (nume, titluri, subiecte) supuse controlului unei autorități profesionale, ce desemnează entități de un anumit tip (autorizate), folosite ca puncte de acces în cataloage (vedete uniforme).

Indexare coordonată

Metodă de indexare postcoordonată bazată pe utilizarea cuvintelor-cheie ce desemnează conceptele care caracterizează un document

Indexare pe subiecte

Metodă de dezvăluire a conținutului unui document prin scoaterea în evidență a **subiectului principal** al unui document a aspectelor principale ale acestui subiect și a relațiilor cu alte subiecte, în vederea simplificării identificării lui.

Indexare postcoordonată

Metodă de indexare fără ordinea prestabilită a termenilor sau indicilor.

Intrare-vedetă

Primul element al vedetei de subiect, exprimă esențialul subiectului. Ea poate să fie alcătuită dintr-un cuvânt sau să fie urmată de subdiviziuni.

Inversiune

Metodă de schimbare a cuvintelor cu locul în construcția VS, care permite de a așeza termenul cel mai semnificativ ca prim element al VS. Inversiunea perturbă ordinea lor naturală, dar nu modifică volumul și sensul expresiei.

Limbaj al vedetei de subiect

Limbaj artificial, condiționat formal care include cuvintele limbajului natural, cifre arabe și semne de punctuație. Cuvintele și expresiile sînt selectate din limbajul natural pentru a construi VS.

Prelucrarea documentelor

Ansamblul de operații efectuate în bibliotecă pentru a face documentul achiziționat accesibil utilizatorului.

Subdiviziune

Set de noțiuni care aduc precizări, dezvăluie conținutul lucrării, indică diferite aspecte ale intrării-vedetă, exprimă punctul de vedere din care este tratat subiectul, precizează forma și tipul documentului indexat; organizează și distribuie materialul pe subvedete în limita unei vedete din catalog. Se disting subdiviziuni de subiect, subdiviziuni geografice, subdiviziuni cronologice și de formă.

Subdiviziune cronologică

Exprimă secțiunea cronologică sau perioada de timp la care se referă evenimentul sau fenomenul studiat. Sînt utilizate atît date, cît și denumiri de perioade predominante în domeniile științei (geologice, istorice, arheologice etc.).

Subdiviziune de formă („subdiviziunile tipice, standardizate”) Indică forma sau natura în care este prezentat materialul sau indică tipul documentului indexat.

Subdiviziune de subiect (tematică)

Precizează unele aspecte al subiectului, domeniul din care face parte subiectul sau un punct de vedere din care este examinat

Subdiviziune geografică

Exprimă localizarea geografică pentru un anumit subiect, relația subiectului cu un oarecare obiect geografic. Sînt utilizate denumirile spațiilor fizico-geografice, regiunilor și zonelor, unităților administrativ-teritoriale, locurilor populate, zonelor economico-geografice, raioanelor geologice, obiectelor istorico-geografice etc

Subiect

Orice noțiune sau combinație de noțiuni considerate ca un tot, reprezintă tot ce poate constitui obiect al unei cercetări. Subiecte ale cercetării pot fi nu numai obiectele materiale ale lumii obiective, dar și reflecția acestor obiecte în conștiința noastră (senzații, percepții, idei, concepte, judecăți, concluzii etc.). În logică aceste obiecte se numesc obiecte ale gândirii.

Vedeta de subiect

Vedeta care reprezintă subiectul sau subiectele conținute într-un document. Constituie conceptele/noțiunile/termenii utilizați pentru a reprezenta conținutul documentelor și a cererilor de informare. Ea este reprezentată de „un cuvânt sau un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri (litere, semne) evidențiate/stabilite de catalogator în scopul orînduirii lor după un sistem standard.

Vedeta de subiect compusă

Vedeta de subiect formată din câteva elemente include ansamblul „Intrare-vedetă + subdiviziuni” (pot fi una, două, mai rar trei subdiviziuni).

Vedeta de subiect simplă

Vedeta de subiect simplă este exprimată printr-un singur cuvânt sau printr-o expresie (în continuare **Intrarea-vedetă** - primul element al vedetei de subiect care exprimă esențialul subiectului). **Intrarea-vedetă** se aplică la indexarea documentelor conținutul cărora poartă un caracter general, și complex.

BIBLIOGRAFIE:

1. STAS 12598-87. Informare și documentare Metode de analiză a documentelor, de determinare a conținutului lor și de selecta a termenelor de indexare *În* : Standarde naționale în vigoare referitoare la biblioteconomie, informare, documentare. Ch., 1996. P. 222-227
2. SR ISO 2788. Documentare. Reguli generale pentru elaborare și dezvoltarea tezaurelor monolingve : Aprobate la 10 dec. 2002. București, 2002. 56 p.
3. Ghid de indexare Lives-Ro. *In*: [on-line] [citată 1.10.2009]. Disponibil pe Internet: URL <http://www.bibnat.ro/GHID-DE-INDEXARE-LIVES-RO-s125-ro.htm>
4. Madan, Ion. Dicționar rus-român de bibliologie și biblioteconomie = Русско-румынский словарь по книговедению и библиотековедению. Ch. : BN a RM, 1990. 136 p.
5. Mandeal, Rodica. Limbajele documentare: tipologie și performanțe. *In*: [on-line] [citată 16.10.2009] Accesibil pe Internet: URL : <http://www.lisr.ro/7-mandeal2.pdf>
6. Olteanu, Virgil. Din istoria și arta cărții : lexicon : vademecum pentru editori, ziariști, tipografi, bibliotecari, librari, documentariști, arhiviști, muzeografi, profesori și studenți. București : Ed. Enciclopedică, 1992. 399 p.
7. Principles of Heading Construction. *In*: [on-line] [citată 16.06.2009] .Disponibil pe Internet : www.itsmarc.com/crs/shed0023.htm
8. Regneală, Mircea. Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării : în 2 vol. Ed. a 2-a rev. și adăugită. București : FABR (Constanța : S.C.INFCON), 2001
9. Tîrziman, Elena. Catalogul pe subiecte. *În*: Biblioteca : rev. de bibliologie și șt. inform., 2000, Nr. 7 - 8, P. 228 - 229.
10. Tîrziman, Elena. Fișierul de autoritate pe subiecte. *În*: Revista Bibliotecii Naționale a României, 1999, Nr. 1 - 2, P. 32 - 34
11. Гринина, Р. Ф. Теоретические основы предметизации и предметного каталога . Л., 1989. 73 p.
12. Жлобинская, О. и др. Качество предметизации: эффективность предметизации и адекватность отражения содержания документа . *In*: Библиотечное дело, 2005, Nr 4, P. 21 - 23
13. Кругликова, В. П. Предметизация произведений печати. Общая методика. М. : Книга, 1967. 173 p.
14. Предметный каталог. Общая методика предметизации. Организация и ведение каталога : Пособие для библиотекарей /

- ред. кол. : А. В. Богомолова, Л. Г. Волгарь, С. М. Маневич, Э. З. Соболевская. М. : Книга, 1973 . 125 р.
15. Призмент, Э. Л., Динерштейн, Е. А. Вспомогательные указатели к книжным изданиям. 2-е изд., испр. и доп. М. : Книга, 1981. 208 р.
 16. Суворова, В. От манускрипта – к национальному файлу. *In:* Библиотечное дело, 2003, № 9, Р. 29 - 33